

Tenho Tikkanen

Sulkavan Koiton vuosikokouksessa 6.9.2020

Kansa, joka ei tunne historiaansa, ei voi rakentaa tulevaisuuttaan. Me tiedämme, että Sulkavan Koitolla on kunniakas menneisyys. Seura on perustettu 4.2.1912.¹ Sulkavan Koiton perustaminen oli ensivaiheessa Sulkavanjärven ympärillä olevien kahden kunnan alueelle sijoittuvien kolmen kylän Sulkavanjärven, Salmenkylän ja Nousialan sekä siellä asuvien valistuneitten kansalaisten yhteishanke. Mainittakoon heidät heti tässä alkuun nimeltä:

Ensimmäinen Sulkavan Koiton johtokunta 1912 - 1913:²

Puheenjohtaja Heikki Pietikäinen, varalla A. Remes

Sihteeri M. Keränen, varalla A. Remes

Rahastonhoitaja F. Kärkkäinen

Johtokuntaan on kuulunut 5 henkilöä ja urheilujohtaja J. Lukkarinen ja varalla M. Saastamoinen. Tilintarkastaja Paavo Mykkänen ja Juho Moilanen.

Seuramme perustaminen on syytä sitoa suurempaan kehykseen, sillä se liittyy kiinteästi maamme itsenäistymiseen. Siinä työssä kiuruvetiset olivat maamme etujoukkoa. Hingunniemen veljekset valtiopäivämies Heikki Tikkanen ja professori Paavo Tikkanen olivat perustamassa ensimmäistä suomenkielistä Salmetar-sanomalehteä. Samoihin aikoihin syntyi myös maamme nuorisoseuraliike, minkä perustamissanat lausuttiin vuonna 1881. Jo vähän ennen oli perustettu myös maamme ensimmäinen urheiluseura Porissa. Kaikki nämä, eli sekä suomen kielen että nuorisoseuraliikkeen syntyvaiheet liittyvät kansalliseen heräämiseen ja sivistysaatteen nousuun. Luonnollisesti myös koululaitoksen kehittyminen käynnistyi tähän samaan aikaan, v. 1866 kansakouluasetus siirsi kansakouluopetuksen kirkolta kunnalle.

Nuorisoseuraliikkeen perustajana pidetään ensimmäisen nuorisoseuran perustajaa, kauhavalasta Matti Sippolaa ja liikkeen aatteellisena oppi-isänä Santeri Alkiota.

Mielenkiintoista on se, että Kiuruvedellä niin urheiluseura- kuin nuorisoseuratoiminta käynnistyi kylissä ennen keskustajamaa ja kuten tunnettua Sulkavan Koitto on Kiuruveden vanhin urheiluseura. Sulkavan Koiton ensimmäinen puheenjohtaja Heikki Pietikäinen (13.12.1860 - 2.6.1923) on Piekäälän talon isäntä - tilalla on asuttu jo 1500-luvun puolivälistä alkaen. Heikki Pietikäisen veli oli myös merkittävä liikemies – ”kauppias Matti Pietikäinen” (10.3.1870 - 28.2.1930).

Sulkavan Koiton toiminta oli varsin menestyksenkäs monella tavalla. Urheiluseura toimi monen merkittävän urheilijan ns. kasvattiseurana. Ehkä menestyksekkäin urheilija oli Pielavedellä syntynyt, mutta täällä Sulkavan Koiton toimialueella lapsuutensa viettänyt nuorukainen Teuvo Laukkanen (16.7.1919 – 14.5.2011). Hän voitti Sankt Moritzin 4 x 10 kilometrin viestissä yhdessä Lauri Silvennoisen, Sauli Rytlyn ja August Kiurun kanssa hopeamitalin. Pian Sulkavan Koiton alueelta muuttonsa jälkeen Jatkosodan aikana hän

¹ Sulkavan Koiton vuosikertomus 1926-1927, s. 3., Urheilumuseo

² Sulkavan Koitto toimintakertomus 1912 – 1913, Urheilumuseo

voitti kaikki SM mitalit vuosina 1943 ja 1944 sekä kaikki Rukajärven suunnan mestaruudet koko sodan ajan. Muitakin menestyneitä urheilijoita on, siihen palaamme tulevan historiategoksen sivuilla.

Sulkavan Koitto ei toiminut pelkästään urheilun, vaan laajasti erilaisten nuorison liikunta- ja kulttuuritilaisuuksien järjestäjänä. Ensimmäisenä seura hankki omistukseensa nuorison toimintaa varten Halkosaaren. Siellä nuoriso saattoi kokoontua kesäisin pääosin viikonloppuisin ja siellä järjestettiin juhannusjuhlien lisäksi myös urheilukilpailuja.

Pian perustamisensa jälkeen Koitto rakensi Pielaveden Sulkavan Nuorisoseuran (perustettu 16.1.1916) kanssa "Huvipirtti" -nimisen seuratalon, missä järjestettiin erilaisia iltamatilaisuuksia sekä ohjelmallisia tilaisuuksia. Huvipirtillä järjestettiin myös hiihtokilpailuja. Nuorisoseuran kanssa rakennettu talo-osuus myytiin Pielaveden Sulkavan Nuorisoseuralle 14.3.1928 10.000 markan kauppahinnalla³ ja hankki tämän jälkeen tontin Rytkyltä, mihin rakennettiin "Koiton talon".⁴

Sulkavan Koitto järjesti hiihtokilpailuja Salmenkylän lisäksi Nousialan kylällä ja Rytkyllä. Kesäkilpailuja Koitto järjesti samoin Rytkyllä, Sulkavanjärvellä ja mm. Säviällä, ensivaiheessa kilpailut pidettiin hallituksen jäsenten pihapiirissä, mutta pian perustamisensa jälkeen seura hankki omistukseensa Halkosaaren. Vasta syksyllä 1934 aloitettiin Salmenkylän Hakaniemen urheilukentän rakentaminen. Urheilukenttäsuunnitelman oli laatinut rakennusmestari Ruotsalainen.⁵ Hakaniemi sijoittuu 1980-luvulla maakunnan kauneimmaksi nimetyn maitoreitin varrelle.

Koiton tilinpitoasiakirjojen mukaan Koitto omisti kiinteän omaisuuden lisäksi huomattavan määrän myös irtainta omaisuutta ja urheiluvälineitä. Halkosaaren hintatieto käsillä olevien asiakirjojen mukaan on ollut 1000 mk⁶, mihin lienee laskettu mukaan myös irtainta omaisuutta, koska myöhemmin tilinpidossa hankintahinnaksi on merkitty 103 mk.

Koitto järjesti iltamatilaisuuksista Nousialan Nuorisoseuran talolla ja myös Rytkyn työväentalolla siihen saakka, kunnes Rytkyn kylältä seura hankki Kiuruveden Jänteeltä v. 1935 oman talon. Vuoden 1936 syyskesällä seura osti oman tontin Matti Tikkaselta ja siirsi sinne vuokramaalla olleen talon.⁷ Talo nimettiin. "Koiton taloksi". Talon rakensi Rob Kärkkäinen.

Työ yhteisen tulevaisuuden eteen on käynnistetty. Sanan parren mukaan: "Jos ei tunne menneisyyttä, nykyhetki ja tulevaisuus lepää tyhjän päällä. Yhdessä me luomme tulevaisuutta ja siinä tavoitteena on henkilökohtaisten tavoitteitten sijasta pelkästään yleinen etu.

Arkistot avautuvat meille yhteistyön tuloksena vähitellen. Työ on aloitettu ja toivomme, että toimeen tartutaan rivakasti.

Tenho Tikkanen, vuonna 1969 valittu puheenjohtaja

³ Sulkavan Koiton toimintakertomus vuodelta 1935, Urheilumuseo.

⁴ Pekka Lukkarinen, Jokiniemen liepeiltä Käkrän porteille, Raimo Jokisalmi Pielaveden Sulkavan Nuorisoseuran 80-vuotishistoriikki 11.8.1996.

⁵ Sulkavan Koiton toimintakertomus vuodelta 1934, Urheilumuseo.

⁶ Sulkavan Koiton toimintakertomus vuodelta 1935, Urheilumuseo.

⁷ Sulkavan Koiton toimintakertomus vuodelta 1936, Urheilumuseo.